

Győri Ítéltábla
Pf.IV.20.243/2016/5/I. szám

A Győri Ítéltábla a Dr. Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a Madák Ügyvédi Iroda által képviselt **I.r., II.r., III.r. és III.r. alperesek** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Veszprémi Törvényszék 2016. szeptember 7. napján kelt 7.P.21.236/2015/23/I. számú ítélete ellen az I.r. alperes részéről 25. szám alatt benyújtott fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését megváltoztatja és az „Üzletszabályzat a hitelműveletek végzéséről” 5.2.1. pontjának érvénytelensége iránt előterjesztett keresetet is elutasítja.

A felperes által az I.r. alperesnek fizetendő elsőfokú perköltséget 40.000,- (Negyvenezer) Ft-ra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 68.000,- (Hatvannyolcezer) Ft másodfokú perköltséget, viselje továbbá a fellebbezési eljárásban felmerült költségeit.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a felek 2008. március 27-én „hitel-, zálog- és készfizető kezesi szerződés ... svájci frank magánhitelhez” megnevezésű szerződést kötöttek. A szerződést az I.r. alperes hitelezőként és zálogjogosultként, a felperes és a II.r. alperes adósként és zálogkötelezettként, a III. és IV.r. alperes kezesként és zálogkötelezettként kötötte meg.

Az I.r. alperes 2008. február 20-án kelt, hitelműveletek végzésére vonatkozó üzletszabályzata 5.2.1. pontja szerint az ügyfél a hitelszerződés alapján lehívott kölcsön folyósításának és törlesztésének időpontja, valamint az ügyfél fennálló tartozása tekintetében az I.r. alperes e célra szolgáló nyilvántartásait (üzleti könyveit) és nyilatkozatait irányadónak és hitelesnek fogadja el.

A felperes módosított keresetében egyebek mellett az üzletszabályzat 5.2.1. pontjának érvénytelenségét is kérte megállapítani. Ekörben arra hivatkozott, hogy a rendelkezés a 18/1999. Kormányrendelet 1. §. b.) és j.) pontja alapján semmis, mert megfordítja a bizonyítási terhet, továbbá banki önkényes értelmezést tesz lehetővé.

Az I.r. alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Kifejtette, hogy a rendelkezés nem fordítja meg a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára. Ezen pontban az adós csak azt ismeri el, hogy az I.r. alperes üzleti nyilvántartásai hitelesek és azokat irányadónak elfogadja, de ezen kimutatások, igazolások megtámadási, vitatási jogáról nem mond le a fogyasztó, ellenbizonyítást azzal szemben minden további nélkül lefolytathat. Amennyiben az I.r. alperes eljárást indít, úgy a bizonyítási teher nála van és ezen nyilvántartás adatai alapján tud bizonyítani, amit a felperes kétségbe vonhat és ellenbizonyítást folytathat le. Ha pedig a felperes indít eljárást, akkor eleve nála van a bizonyítási teher, tehát neki kell bizonyítani, hogy mennyi a ténylegesen fennálló tartozása és ehhez nem a banki kimutatásokat, nyilvántartásokat kell alapul venni.

A törvényszék a fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy az I.r. alperes 2008. február 20-án kelt „Üzletszabályzat a hitelműveletek végzéséről” 5.2.1. pontja érvénytelen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 19.026,-Ft perköltséget.

Határozata indokolásában kiemelte, hogy a keresettel támadott szerződés a Ptk. 685. §. e.) pontjában definiált fogyasztói szerződés.

A szerződés 9.4. pontja rögzíti, hogy a felperes és a II-IV.r. alperesek az I.r. alperes üzletszabályzatait megismerték és ezen általános szerződési feltételeket kifejezetten elfogadják. Ezzel teljesült a Ptk. 250/B §. (1) bekezdésben foglalt feltétel, azaz az általános szerződési feltétel a szerződés részévé vált.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az üzletszabályzat 5.2.1. pontja az I.r. alperesnek a folyósítási és törlesztési időpontokat, valamint a fennálló tartozás összegét nyilvántartó üzleti könyvei és nyilatkozatai hitelességét elismerő jognyilatkozatot tartalmaz a felperes és a II-IV.r. alperesek részéről. A szerződéskötést követően keletkező I.r. alperesi nyilatkozatok és nyilvántartások hitelességének a szerződés megkötésekor elismerése vélelmet állít fel az I.r. alperes nyilvántartásaiban szereplő adatok valóságára mellett. E körülménynek a felek olyan jogvitája esetében van jelentősége, melyben a kölcsön folyósításának és törlesztésének időpontja, valamint a fennálló tartozás releváns. Az általános szerződési feltételben felállított vélelem joghatása a Pp. 164. §. (1) bekezdésében meghatározott bizonyítási teher megfordulása a fogyasztó hátrányára. Az I.r. alperes felperessel szembeni igényérvényesítése esetén ugyanis e kikötés hiányában a kölcsön folyósításának és törlesztésének időpontját, valamint a fennálló tartozás összegét az I.r. alperesnek kell bizonyítania. Az üzletszabályzat hivatkozott rendelkezése szerint azonban a felperest terheli az I.r. alperes nyilvántartásaiban foglalt adatokkal szembeni bizonyítás. A rendelkezés tehát a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. §. j.) pontjában foglaltakra figyelemmel tisztességtelen.

Nem tartotta ezen rendelkezést tisztességtelennek a törvényszék az 1. § (1) bekezdés b.) pontjában foglaltak miatt, tekintettel arra, hogy a rendelkezés az I.r. alperest nem jogosítja kizárólagosan fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e, sem a kölcsön folyósítási időpontjának egyoldalú értelmezésére.

Az I.r. alperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Hangsúlyozta, hogy a bizonyítási terhet a hivatkozott rendelkezés nem változtatja meg az adós hátrányára.

Amennyiben az I.r. alperes a perbeli szerződés felmondását követően peres eljárást indít a tartozás érvényesítése érdekében, akkor rajta, mint felperesen lesz a bizonyítási teher. Neki kell előadni, hogy mekkora összeggel tartozik felé az adós. E tekintetben csak a saját nyilvántartásából tud kiindulni, más nem áll rendelkezésre. A szóban forgó rendelkezéstől függetlenül tehát így is, úgy is a hitelező, mint felperes lesz az, aki megjelöli a keresetben a követelt összeget és csak saját nyilvántartásával tudja igazolni, más bizonyítási eszköz nem is lehet a birtokában. Az alperes ez

esetben vagy elismeri a tartozás összegét, vagy vitatja azt és vitatását bizonyítékokkal köteles alátámasztani. A rendelkezés nem mondja ki, hogy a felek minden körülmények között valósnak fogadják el a banki nyilvántartást és lemondanak annak vitatására irányuló jogaikról.

Amennyiben az I.r. alperes, mint végrehajtást kérő által a közokiratba foglalt felperesi egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozat alapján esetlegesen megindított végrehajtási eljárásban érvényesített (szintén a banki nyilvántartásokon alapuló) követeléssel szemben a felperes, mint adós végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti pert indítana, úgy az adóst terhelne a bizonyítási teher, hogy miért nem annyival tartozik, amennyit a végrehajtást kérő tőle követel.

A fellebbezése kiegészítésében az I.r. alperes megismételte azon álláspontját, hogy a vitatott kikötés semmilyen, a fogyasztóra hátrányos eltérést nem jelent a végrehajtási záradékkal ellátott okiraton alapuló közvetlen bírósági végrehajtás jogszabályi előírásaihoz képest, a kikötés valójában ezen szabályok szerződésbe való átültetésére irányult. A Vht. korábban hatályos 25. §. (1) és (2) bekezdésével, illetőleg a jelenleg hatályos 23/C §. (1) és (2) bekezdésével, továbbá a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 111-112. §-aival, a Pp. 195. §. (1) és (6) bekezdésével összhangban álló rendelkezést tartalmaz a vitatott üzletszabályzat, így nem minősülhet tisztességtelennek.

A vitatott kikötés az I.r. alperes, mint hitelező azon jogszabályban biztosított jogosultságát rögzíti, hogy az általa vezetett nyilvántartások tartalmát a közjegyző megállapítsa és ténytanúsítványban, okiratban rögzítse, a banki felmondás tényéről és az általa nyilvántartott adatokról a közjegyzőnél okirat kiállítását kezdeményezze. A ténytanúsítványhoz fűződik a Pp. 195. § (1) bekezdésében meghatározott bizonyító erő. A végrehajtás megszüntetési, vagy korlátozási perben az adós minden vitás kérdést felvethet és a banki nyilvántartásban foglaltakkal szemben igazolhatja, hogy más összegű teljesítéssel élt.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéleti rendelkezésének indokolása helyes. Az ellenkérelemben megjelölt eseti döntésekre utalással kiemelte, hogy a felperes az üzletszabályzati rendelkezés folytán lemondott arról a lehetőségéről, hogy a felek közötti vita esetén kétségbe vonja az I.r. alperes által meghatározott tartozás összegét. A saját nyilvántartásai révén jogosult az I.r. alperes a követelése összegét meghatározni és közjegyző előtt közokiratba foglaltatni, amit aztán végrehajtási záradékkal lehet ellátni. A felperes pedig az ily módon ellene indított végrehajtási eljárást megszüntetni, vagy korlátozni csak akkor tudja, ha a Pp. 164. §. (1) bekezdése alapján bizonyítja a Pp. 369. §. b.) pontjában foglaltakat.

Az elsőfokú ítéletnek a keresetet részben elutasító rendelkezését a felek fellebbezéssel nem támadták, az a Pp. 228. §. (4) bekezdése értelmében jogerőre emelkedett. Az ítéletábra a másodfokú eljárás során kizárólag a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét és ennek során megállapította, hogy a keresetnek részben helyt adó ítéleti rendelkezéssel szembeni I.r. alperesi fellebbezés az alábbiak szerint megalapozott.

Az I.r. alperes üzletszabályzatának 5.2.1. pontja - mely egyezik az adósok által tett és közjegyzői okiratba foglalt (Pf.IV.../2016/5/A/2. szám alatt csatolt) egyoldalú kötelezettségvállaló, tartozáselismerő nyilatkozat 9.6. pontjában tett nyilatkozattal - az ítéletábra megítélése szerint - egyetértve a Kúria Pfv.I.../2016/5.számú határozatában kifejtettekkel - nem ütközik a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. §. (1) bekezdés j.) pontjába. A rendelkezés a bizonyítási terhet nem változtatja meg a fogyasztó hátrányára, arra lényegében nincsen kihatással.

Helytálló az I.r. alperes azon érvelése, mely szerint a követelésnek a hitelező általi peres eljárás útján való érvényesítése esetén a pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek keretében milyen összegű kölcsönt, milyen feltételek mellett

folyósított az adósnak, az adós mennyit teljesített, s ennek eredményeképpen mekkora az adós tartozása. A pénzügyi intézmény tényállításai nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak. A fentiek adós általi vitatása esetén a pénzügyi intézménynek az alapul szolgáló nyilvántartások elszámolási elveit, módszerét, adatait be kell mutatnia, le kell vezetnie. Amennyiben az adós ezek után azt állítja, hogy a pénzügyi intézmény elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg hibás a számítása, vagy azt állítja, hogy a banki nyilvántartásban szereplő adatokkal szemben a részéről nagyobb összegű teljesítésre került sor, úgy ezen állításait a Pp. 164. §. (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, tehát a bizonyítás általános szabályainak megfelelően már neki kell bizonyítania. A bizonyítás fentiek szerinti menetét a perben támadott rendelkezés tehát nem befolyásolja.

Abban az esetben, ha a közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozat alapján, annak végrehajtási záradékkal való ellátásával megindított végrehajtási eljárás van folyamatban, úgy az adós a Pp. 369. §-ában foglalt tényekre hivatkozással végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert kezdeményezhet, s ennek során a per alapjául szolgáló tényállításai bizonyítására a Pp. 164. §. (1) bekezdése értelmében ugyancsak az adós köteles.

A támadott rendelkezés nem biztosít több jogosultságot a pénzügyi intézménynek és nem ró többletterhet a fogyasztóra annál, mint ami a Pp. okirati bizonyításra irányuló, továbbá a bizonyítási terhet és kötelezettséget meghatározó (Pp. 164. §.) rendelkezéseiből, illetve a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátását, ekként a végrehajtásnak a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő (a perbeli szerződés megkötésekor a Vht. 21. § -ában, jelenleg a 23/C. §-ában és a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 112. §-ában, jelenleg az utóbbiban foglalt) jogszabályi rendelkezésekből egyébként fakad.

Helytállóan hivatkozott tehát az I.r. alperes arra, hogy a kikötés a Ptk. 209. §. (5) bekezdés második fordulata alapján nem minősülhet tisztességtelennek, hiszen a fenti jogszabályi előírásoknak megfelelően határozták meg.

A rendelkezés olyan jogszabályi előírásoknak megfelelően került meghatározásra, melyek összhangban vannak a végrehajtás közjegyzői okirat záradékolás útján való elrendelésének jogszabályi lehetőségével, tehát azzal a jogintézménnyel, amely az Alkotmánybíróság ide vonatkozó határozata értelmében nem Alkotmányellenes, a szabályozás nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot (1423/B/2010. AB határozat, 1245/B/2011. AB határozat), s amely az Európai Bíróság C-32/14. számú ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a 93/13. EGK irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla a Pp. 253. §. (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését megváltoztatta és az üzletszabályzat érintett rendelkezésének érvénytelensége iránt előterjesztett keresetet is elutasította.

Az elsőfokú ítélet fenti tartalmú megváltoztatása folytán a felperes teljes pervesztes lett, így az elsőfokú perköltség viselésére a Pp. 78. §. (1) bekezdésének rendelkezései az irányadóak. Ennek keretében az ítélőtábla a felperes által az I.r. alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 40.000,-Ft-ra felemelte.

Az eredményesen fellebbező I.r. alperes javára a felperes ugyancsak a Pp. 78. §. (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a lerótt 48.000,-Ft-os fellebbezési eljárási illetékből és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §. (3) és (5) bekezdése alapján megállapított - az ÁFA-t is magában foglaló - 20.000,-Ft ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Győr, 2017. április 12.

Dr. Zámbó Tamás sk.

. Maurer Ádám sk.

. Kovácsfi László sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A kiadmány hiteléül:

Kiadó: